

การส่งเสริมการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร

Tourism Promotion of Mukdaharn Provincial Administrative Organization

วัฒนา โคตธา¹

ศุภวัฒนากร วงศ์ชนวสุ²

บทคัดย่อ

การศึกษา การส่งเสริมการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว และเพื่อพัฒนากลยุทธ์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยศึกษากลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้บริหารระดับสูงภายในจังหวัดมุกดาหาร ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดและผู้ประกอบการท่องเที่ยวรวมจำนวน 15 คน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก แล้วนำเสนอข้อมูลเชิงบรรยายความ

ผลการศึกษาพบว่า จังหวัดมุกดาหารมีความเหมาะสมด้านการท่องเที่ยว โดยมีที่ตั้งทางยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมแก่การท่องเที่ยว มีพรมแดนติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นประตูสู่อินโดจีนตามเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก สามารถเดินทางท่องเที่ยวต่อไปยังประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามตามลำดับมีจุดแข็งด้านทรัพยากรธรรมชาติ ศาสนาและวัฒนธรรม โดยมีวัฒนธรรม 8 เผ่าไทยมุกดาหาร ทรัพยากรธรรมชาติมีภูผาเทิบ แก่งกะเบา แหล่งท่องเที่ยวภูมโนรมย์ ภูสระดอกบัว เป็นต้น แหล่งท่องเที่ยวที่ปลูกสร้างขึ้นและเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในปัจจุบันได้แก่ หอแก้วมุกดาหาร สะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 2 และตลาดอินโดจีนโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหารควรมีกลยุทธ์ในการพัฒนา การท่องเที่ยวเพื่อให้การดำเนินการได้ครอบคลุมในทุกๆด้านและต่อเนื่อง ดังนี้

1. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีการปรับปรุงพัฒนาหอแก้วมุกดาหาร การปรับปรุงภูมิทัศน์วัดรอยพระพุทธบาทภูมโนรมย์ การพัฒนาเส้นทางคมนาคม
2. ส่งเสริมพัฒนาการให้บริการด้านการท่องเที่ยวให้เป็นมาตรฐาน เช่น การจำหน่ายสินค้า การให้บริการสาธารณะ การจัดการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
3. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมให้บริการภาคประชาชนเน้นการมีจิตใจบริการ การอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น การใช้ภาษาท้องถิ่น การแต่งกายประจำเผ่า เป็นต้น

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

² รองคณบดีฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Abstract

This research had the objective of studying tourism promotion by the Mukdahan Provincial Administrative Organization (PAO) in order to analyze the potential for tourism promotion and to develop promotional strategies. Data were collected from high-level managers in the province, PAO administrators, and tourism managers. A total of 15 persons provided data through in-depth interviews.

This study found that the PAO has the capacity for promoting tourism. The PAO has designated a strategy for tourism promotion, has promoted cross-border cooperation with Laos as the portal to Indochina and as a linkage in the East-West economic corridor, and is highlighting the possibility for continued tourist travel in both Laos and Vietnam. The strengths include a rich culture, including eight ethnic tribes in Mukdahan alone. There is an abundance of natural resources; the Terp Mountain Range, Kabaw Reservoir, Manorom Mountain, and Sra Dok Bua Mountain, among others. Important tourism destinations within Mukdahan include the Mukdahan Emerald Hall, the 2nd Friendship Bridge connecting Laos and Thailand, and the Indochinese market. The PAO should have a stronger strategy to promote these features, including: (1) Improving the Emerald Hall facilities and the environment around the Phra Phutthabat Manorom Temple, in addition to improving the transportation links; (2) Supporting the development of tourism services such as marketing of products, public utilities, and ensuring security; (3) Supporting participation of the local community so that they develop a service mindset and a desire to preserve the local culture, including local dialects, tribal dress, etc.

คำสำคัญ: การส่งเสริมการท่องเที่ยว

Keyword: Tourism Promotion

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ได้เจริญเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วในหลายประเทศทั่วโลก ทั้งนี้เนื่องจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นแหล่งสร้างรายได้ที่สำคัญประเทศต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีแนวโน้มที่จะขยายการท่องเที่ยว และการค้าขายระหว่างประเทศภายในภูมิภาคเพิ่มมากขึ้น จากการจัดตั้งกลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค เช่น กลุ่มอาเซียน สามเหลี่ยมเศรษฐกิจ IMT-GT (Indonesia

Malasia Thai-Growth-Triangle) กลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง GSM (Great Mekong Basin Sub Region) 6 ประเทศได้แก่ จีน ไทย พม่า เวียดนาม ลาวและ กัมพูชา กลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจต่างๆ ดังกล่าว มีความร่วมมือทางด้านการค้า การลงทุน และการเชื่อมโยงเส้นทางการคมนาคมระหว่างประเทศภายในกลุ่ม ซึ่งประเทศไทยสามารถใช้ประโยชน์จากความร่วมมือทางเศรษฐกิจดังกล่าว เพื่อขยายการค้าของ ไทยกับประเทศต่างๆ ในภูมิภาคและรวมไปถึงการส่งเสริมการท่องเที่ยวและการเชื่อมต่อ เส้นทางคมนาคม

รัฐบาลไทยในทุกๆ สมัยที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน ก็ได้ให้ความสำคัญกับ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก โดยมอบหมายให้กระทรวงการท่องเที่ยวและ กีฬาเป็นผู้รับผิดชอบ ปัจจุบันได้มุ่งเน้นส่งเสริมให้คนไทยเดินทางท่องเที่ยวในประเทศ มากขึ้น และได้มอบหมายนโยบายส่งเสริมให้คนไทยท่องเที่ยวในประเทศไทยกินของ ไทยและใช้ของไทย โดยให้กรมสรรพากรศึกษาความเป็นไปได้ และผลกระทบในการนำ ใบเสร็จรับเงินมาหักลดหย่อนภาษีสำหรับบุคคลทั่วไป สำหรับสถานการณ์การท่องเที่ยว ของประเทศไทยในปี 2553 นี้ ถึงแม้ภาพรวมจะได้รับผลกระทบทั้งจากการเกิด วิกฤติการณ์ทางการเมือง ตลอดจนเหตุการณ์วิกฤติใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างชาติที่เดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยมีจำนวน ลดลง แต่รัฐบาลไทยก็ได้มุ่งส่งเสริมให้คนไทยเดินทางท่องเที่ยวในประเทศมากขึ้น โดย การสร้างความเชื่อมั่นให้แก่คนไทยอย่างต่อเนื่อง การกระตุ้นส่งเสริมให้ทั้งหน่วยงาน ภาครัฐได้ให้ความสำคัญ และจงใจให้คนไทยเดินทางท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น เพื่อชดเชย นักท่องเที่ยวต่างชาติที่ลดลง

สภาพการณ์ด้านการท่องเที่ยวจังหวัดมุกดาหาร หลังจากที่มีการเปิดใช้สะพาน ข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 2 (Friendships Bridge II) ทำให้จังหวัดมุกดาหารมีการเจริญเติบโต ด้านการท่องเที่ยวอย่างรวดเร็ว เห็นได้จากการที่มีนักท่องเที่ยวมีการเดินทางเข้ามาจังหวัด มุกดาหารมากขึ้น ทั้งเพื่อการท่องเที่ยวในจังหวัดมุกดาหารและจังหวัดใกล้เคียง และเพื่อ มาพักที่จังหวัดมุกดาหารเพื่อเตรียมเดินทางต่อไปยังประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้เกิดการ ขยายตัวทางเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวและการค้าขายชายแดนอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ประกอบกับตามยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนบนนั้น จังหวัดมุกดาหารได้รับมอบหมายให้มุ่งเน้นพัฒนาด้านการท่องเที่ยวและบริการเพื่อเป็นประตูสู่อินโดจีน Gate Way Economic East West Corridors โดยในภาพรวมได้เกิดการขยายตัวในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและบริการจำนวนมาก เช่น โรงแรม ร้านอาหาร ตลาดการค้าอินโดจีน (ริมโขง) และให้บริการด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับท่องเที่ยวเป็นต้น ซึ่งถ้ามองย้อนหลังจากปี 2550 ที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันพบว่า จังหวัดมุกดาหารได้มีการพัฒนาและการเจริญเติบโตด้านการท่องเที่ยวและการค้าขายแบบก้าวกระโดด และเริ่มพบว่ามีผลกระทบต่อวิถีชีวิตและอาชีพดั้งเดิมของประชาชนในจังหวัดมุกดาหารค่อนข้างมาก ซึ่งแต่เดิมนั้นการท่องเที่ยวมิได้มีบทบาทต่อเศรษฐกิจภาคชุมชนมากเช่นปัจจุบัน ดังนั้นการพัฒนาและการส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของจังหวัดมุกดาหารจึงมีความจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมอย่างเป็นรูปธรรมทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด ระดับชาติ รวมทั้งการประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน

ความสำคัญของการท่องเที่ยว นอกจากประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ คือทำให้เกิดการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น ประชากรมีรายได้เพิ่มขึ้น ธุรกิจการคมนาคมขนส่งดีขึ้น ทนสมัยขึ้น คุณค่าการชำระเงินดีขึ้น เงินตราต่างประเทศไหลเข้าสู่ประเทศเพิ่มมากขึ้นแล้ว การท่องเที่ยวยังก่อให้เกิดการปรับปรุงทางด้านโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา สาธารณูปโภคต่างๆ ตลอดจนการบริการด้านการโรงแรมศูนย์การค้าและภัตตาคารต่างๆ เป็นต้น การท่องเที่ยวช่วยทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น สังคมและปัญหาเศรษฐกิจ ตลอดจนการดำรงชีวิตของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น การท่องเที่ยวได้เข้ามามีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศอย่างกว้างขวาง ทำให้ประเทศมีรายได้เพิ่มขึ้นโดยอาศัยทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของแต่ละประเทศมีอยู่ ขึ้นอยู่กับว่าแต่ละประเทศรู้จักใช้ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่ตนมีอยู่นั้นให้เกิดประโยชน์มากน้อยเพียงใด รายได้ที่มาจากการท่องเที่ยวนั้นจะกระจายไปสู่ประชาชนทุกระดับชั้นและกระจายไปสู่ธุรกิจด้านต่างๆ ตั้งแต่ร้านขายของที่ระลึกไปจนถึงร้านค้า ภัตตาคารและโรงแรม ฯลฯ

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น จึงควรมีการศึกษาเรื่องการส่งเสริมการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร เพื่อให้ทราบถึงแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหารว่าแตกต่างและสอดคล้อง

กับสถานการณ์ปัจจุบันอย่างไร ผลของการศึกษาจะทราบแรงจูงใจ ทักษะคติ และ พฤติกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถนำมาวางแผนงานการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหารในอนาคต ทั้งนี้เพื่อจูงใจและดึงนักท่องเที่ยว มาเที่ยวในจังหวัดมุกดาหารมากขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถนำผลการวิจัยไปปรับปรุง ประสิทธิภาพการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวให้ตรงกับความต้องการและความพึง พอใจของนักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างชาติ และทำการศึกษาบทบาทขององค์การบริหาร ส่วนจังหวัดมุกดาหารในการส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักท่องเที่ยวควบคู่กับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว ภายใต้บทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วิธีการศึกษา

ในการทำการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัยได้กำหนดกลุ่มบุคคลผู้ให้ข้อมูลจาก การสัมภาษณ์เชิงลึกที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย คณะผู้บริหารจังหวัดมุกดาหาร (ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด) คณะผู้บริหารองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดมุกดาหาร (นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วน จังหวัด) ประธานชมรมส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดมุกดาหาร หัวหน้าส่วน ราชการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยตรง เช่น หัวหน้าสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดมุกดาหาร หัวหน้าสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด ผู้ประกอบการท่องเที่ยวและ บริการในเขตจังหวัดมุกดาหาร และนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัด มุกดาหาร รวมทั้งแหล่งท่องเที่ยวในความรับผิดชอบกำกับดูแลโดยตรงขององค์การ บริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร โดยวิธีออกสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายโดยตรงจำนวน 19 คน และข้อมูลจากเอกสารและรายงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดมุกดาหาร เช่น ข้อมูลด้านประวัติจังหวัด มุกดาหาร ลักษณะภูมิประเทศ ทรัพยากร วัฒนธรรมตลอดจนการแบ่งเขตการปกครอง รวมทั้งโครงสร้างประชากร สังคม ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น ผู้ศึกษาวิจัยได้สืบค้น จากสำนักงานจังหวัดมุกดาหาร สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดมุกดาหาร

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดมุกดาหาร และสำนักงานท้องถิ่นจังหวัดมุกดาหารตามลำดับ และเว็บไซต์จังหวัดมุกดาหาร (www.mukdaharn.com)

ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดมุกดาหาร

จังหวัดมุกดาหารตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน เป็นประตูสู่อินโดจีนตามเส้น ทาง East-West Economic Corridor (EWEC) เป็นจังหวัดที่เป็นประตูเชื่อมต่อกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้แก่ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและสามารถเดินทางเชื่อมต่อไปยังประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามเป็นจังหวัดที่มีความหลากหลายด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว มีความหลากหลายทางเผ่าพันธุ์และขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น จึงนับว่าเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพ ด้านการท่องเที่ยวทั้งในด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและสถานที่สำคัญที่เป็นเอกลักษณ์และมีวัฒนธรรมที่มีความคล้ายคลึงกันมีความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว การค้าและการลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้านจึงมีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจการลงทุน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศในภาพรวม โดยหลังจากที่มีการเปิดใช้สะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 2 ที่จังหวัดมุกดาหารตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 เป็นต้นมา จังหวัดมุกดาหารได้กลายเป็นศูนย์กลางในการท่องเที่ยวของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีการลงทุนและการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวทั้งในภาครัฐและในส่วนของภาค เอกชนเกิดการขยายตัวด้านการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องมีการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การขนส่ง การคมนาคม พลังงานไฟฟ้า นอกจากนี้ยังรวมไปถึงการให้การศึกษาดูงานตลอดข้อจำกัดด้านกฎหมายและข้อระเบียบระหว่างประเทศในกลุ่มลุ่มแม่น้ำโขง และที่สำคัญคือการให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อระดับนานาชาติ เพราะจะเป็นช่องทางในการดึงดูดนักท่องเที่ยว นอกจากนี้จังหวัดมุกดาหารยังมีแหล่งท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติ ทางศาสนาและวัฒนธรรมที่สำคัญๆ หลายแห่งโดยกระจายอยู่ตามอำเภอต่างๆ ทั้ง 7 อำเภอของจังหวัดมุกดาหาร

แหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอเมืองมุกดาหาร ประกอบด้วย 1. หอแก้วมุกดาหาร 2. ศาลเจ้าแม่สองนางพี่น้อง 3. วัดศรีมงคลใต้ 4. ตลาดสินค้าอินโดจีน 5. ศูนย์สาริตดินคำพื้นเมืองมุกดาหาร 6. แหล่งท่องเที่ยววัดรอยพระพุทธบาทภูมโนรมย์ 7.อุทยานแห่งชาติ

มุกดาหาร อุทยานแห่งชาติภูผาทับมุกดาหารมีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจที่ตั้งอยู่รอบ
 ภูผาทับ ดังนี้ ลานมูลินท์ ภูถ้ำพระ ถ้ำฝ่ามือแดง 8. สะพานมิตรภาพไทย-ลาว 9. ศูนย์
 ส่งเสริมการนวดแผนไทย นวดแอนดส์สปา แหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอห้วยน้ำใหญ่
 ประกอบด้วย 1. วัดมโนภิรมย์ 2. บ้านสองคอน 3. แก่งกะเบา 4. วัดป่าวิเวก แหล่ง
 ท่องเที่ยวในเขตอำเภอดอนตาล ประกอบด้วย 1. อุทยานแห่งชาติภูสระดอกบัว 2. กลอง
 มโหระทึก 3. อุทยานสมเด็จพระย่า (ฐานวรพัฒน์) แหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอหนองสูง
 ประกอบด้วย 1. วัดบรรพตคีรี (ภูจ้อก้อ) 2. น้ำตกตาดโตน 3. น้ำตกแก่งหลวง 4. วัดถ้ำ
 จำปา 5. หมู่บ้านโฮมสเตย์บ้านภู แหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอนิคมน้ำอภัย ประกอบด้วย
 1. วัดภูคานแต่ 2. อ่างเก็บน้ำชลประทานห้วยจี่เหล็ก สถานที่ท่องเที่ยวในเขตอำเภอกำชะ
 อี ประกอบด้วย 1. อ่างเก็บน้ำห้วยมุก 2. ศูนย์ผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาชาวบ้าน 3. ภูแม่น้ำ
 หม่อน 4. น้ำตกศักดิ์สิทธิ์ 5. วัดป่าวิเวกวัฒนา 6. น้ำตกตาดโตน (ห้วยเลา) 7. ภูธง 8.
 สำนักแม่ชีแก้ว แหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอดงหลวง ประกอบด้วย 1. น้ำตกแก่งโพธิ์ 2.
 ห้วยจี่หมู-ถ้ำม้ามิด 3. อ่างเก็บน้ำห้วยหินลับ 4. ผานางนอนเปลือย 5. วัดพระพุทธบาท 6.
 อ่างเก็บน้ำห้วยชะโนด 7. อนุสาวรีย์อนุสรณ์สถานผู้รักสามัคคี 8. ผายน้ำสั้นห้วยบาง
 ทราย 9. วัดภูคำพร้าว 10. อ่างเก็บน้ำห้วยไร่ 11. น้ำตกห้วยเลา 12. สำนักสงฆ์ถ้ำผาขาว

การส่งเสริมการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร

ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหารได้ให้การส่งเสริมทรัพยากรการ
 ท่องเที่ยวประเภท ธรรมชาติ โดยมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญคือ วัดรอยพระพุทธบาท
 ภูมโนรมย์ที่ตั้งอยู่บนเทือก เขาภูมโนรมย์ ได้จัดทำโครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ปลูกไม้
 ดอกไม้ประดับ และการดำเนินกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงภูมิทัศน์ มีการ
 ประชาสัมพันธ์แนะนำนักท่องเที่ยวสนับสนุนงบประมาณเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และม
 มีการดูแลรักษาความสะอาดโดยการจัดเก็บขยะมูลฝอยมีการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวอย่าง
 ต่อเนื่อง

2. องค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร มีการส่งเสริมทรัพยากรการท่องเที่ยว
 ประเภท ประวัติศาสตร์โบราณสถาน โบราณวัตถุ ได้พัฒนาและบริหารจัดการแหล่ง

ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ คือ หอแก้วมุกดาหาร ซึ่งเป็นแหล่งศึกษาและรวบรวม ศิลปวัฒนธรรมแปดเผ่าไทยมุกดาหาร และประวัติความเป็นมาของเมืองมุกดาหาร โดยมี บทบาทในการส่งเสริมการเรียนรู้สนับสนุนงบประมาณประชาสัมพันธ์ พร้อมที่มีการอนุรักษ์โบราณวัตถุ โบราณสถาน

3. องค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร มีการส่งเสริมทรัพยากรการท่องเที่ยว ประเภท ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ซึ่งยังคงปฏิบัติต่อกันสืบมาได้แก่ ประเพณีทำบุญในวันสำคัญทางศาสนา ประเพณีวันสงกรานต์ ประเพณีเข้าพรรษา ออกพรรษา รวมทั้ง เทศกาลประเพณีการแข่งขันเรือประจำปี องค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร จึงมีการส่งเสริมทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี โดยยึดหลักยึดสิบสอง คองสิบสี่ทุกๆ เดือนจะมีการเชิญชวนประชาชนให้รู้จักรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมอันดีงาม และยึดถือขนบธรรมเนียมประเพณีให้อนุชนรุ่นหลังได้สืบทอดต่อกันไป อีกทั้งมีการ สนับสนุนงบประมาณในการจัดงานประเพณีต่างๆ โดยได้จัดประเพณีที่เด่นคือ ส่งเสริม วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น 8 เผ่าไทยมุกดาหาร และสนับสนุนหน่วยงานอื่น เช่น วัฒนธรรมจังหวัด สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขต จังหวัดมุกดาหารและ งานประจำปีของจังหวัดมุกดาหาร

ด้านงบประมาณ

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร มีการจัดสรรงบประมาณส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยจัดสรรงบประมาณพิจารณาตามความเหมาะสมของแต่ละกิจกรรม และ พิจารณาตามความเหมาะสมของโครงการงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวประมาณ 8% ของงบประมาณประจำปีและการตั้งงบประมาณในการสนับสนุนนั้น ได้นำออกมาจาก แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร โดยได้พิจารณาการจัดสรร งบประมาณในด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวไว้ในข้อบัญญัติ มีการตั้งงบประมาณไว้ทั้ง ดำเนินการเองและอุดหนุนหน่วยงานอื่น อีกทั้งได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาสามปีถึงแนว ทางการพัฒนา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและการอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีในปี 2553 จำนวน 35 โครงการ งบประมาณ 6,120,000 บาท ในปี 2554 จำนวน 40 โครงการ งบประมาณ 8,000,000 บาท และในปี 2555 จำนวน 33 โครงการ

งบประมาณ 10,430,000 บาท รวมทั้ง 3 ปีที่ตั้งโครงการไว้ 103 โครงการ คิดเป็น
งบประมาณ 24,550,000 บาท (องค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร, 2553)

2. งบประมาณการพัฒนาการท่องเที่ยวเฉพาะกิจในปี พ.ศ. 2553 องค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร ได้รับการอนุมัติงบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
วัดรอยพระพุทธบาทภูมโนรมย์ เป็นเงิน 31 ล้านบาท จำนวน 10 กิจกรรม

วิเคราะห์การส่งเสริมการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร (Swot Analysis)

ผลจากการวิเคราะห์ศักยภาพการส่งเสริมการท่องเที่ยว ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร โดยใช้ตัวแบบ SWOT model เป็นเครื่องมือประเมินศักยภาพการพัฒนา
กลยุทธ์ ด้วยการวิเคราะห์ปัจจัยภายในองค์กรในการหาจุดแข็ง (Strength) และจุดอ่อน (Weakness) และวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกองค์กรในการพิจารณาโอกาส (Opportunity) และข้อจำกัด (Threat) ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร ดังนี้

1. จุดแข็ง (Strength)

1.1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหารมีพื้นที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการ ที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้าน (ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นที่ตั้งของสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 2 ซึ่งเป็นประตู เชื่อมโยงถึงกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จีน ไต้หวัน เป็นจังหวัดที่มีจุดแข็งทางที่ตั้งในการดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ และเป็นประตูสู่อินโดจีนตามเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจในแนวตะวันออก-ตะวันตกของประเทศไทย (East-West Economic Corridor: EWEC)

1.2. ฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหารในปัจจุบัน (วาระ พ.ศ.2552 -2555) มีนโยบายที่เด่นชัดในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวภายในจังหวัดมุกดาหารให้สู่ระดับมาตรฐานสากล และเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว

1.3. องค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร มีพื้นที่จังหวัดที่เป็นที่ตั้งของสถานที่ท่องเที่ยว สถานที่หลากหลายทั้งสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประเพณี

ท้องถิ่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประวัติศาสตร์และแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เช่น วัดรอยพระพุทธบาทเขมโนรมย์ หอแก้วมุกดาหาร เป็นต้น

1.4. องค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร มีหน่วยงานทางราชการ ภายในที่เข้มแข็ง นอกจากนี้ยังได้รับความร่วมมือ และการประสานงานด้านการพัฒนา และส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม จากหน่วยงานราชการส่วนกลางในพื้นที่ เช่น การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด วัฒนธรรมจังหวัด สำนักพระพุทธศาสนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดมุกดาหาร สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด มุกดาหารและสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดมุกดาหาร เป็นต้น

2. จุดอ่อน (Weakness)

2.1. เนื่องจากจังหวัดมุกดาหารเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ขนาดเล็ก องค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหารจึงมีงบประมาณไม่เพียงพอต่อการส่งเสริม และพัฒนาด้านการท่องเที่ยวการดำเนินโครงการขนาดใหญ่จึงยังต้องพึ่งพางบประมาณอุดหนุนเฉพาะกิจจากรัฐบาล

2.2. ขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยตรง ทั้งนี้เนื่องจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหารยังไม่ได้จัดหน่วยงานภายในที่รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ

2.3. การบริหารงานภายในองค์กรนั้นยังมีระบบเครือข่ายและระบบอุปถัมภ์เข้ามาเกี่ยวข้อง ทำให้ขาดความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ

3. โอกาส (Opportunity)

3.1. ประชาชนและหน่วยงานราชการอื่นๆ ในจังหวัดมีส่วนร่วม ในการร่วมทำ ร่วมคิด ร่วมรับผิดชอบ ในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวภายในจังหวัด

3.2. มีการคมนาคมขนส่งสะดวก รวดเร็ว มีสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 2 เป็นเส้นทางเชื่อมโยงอินโดจีนตามเส้นทางเศรษฐกิจระเบียงเศรษฐกิจ (East-West Economic Corridor: EWEC)

3.3. องค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหารตั้งอยู่เมืองท่องเที่ยวและการค้าชายแดนที่มีนักท่องเที่ยวทั้งไทยและเทศเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากในแต่ละปี

3.4. มีสถานที่ท่องเที่ยวที่หลากหลาย อยู่ทุกพื้นที่ ในจังหวัด

3.5. ผู้บริหารมีนโยบายและการวางแผนที่ชัดเจนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

4. ข้อจำกัด (Threat)

4.1. มีงบประมาณไม่เพียงพอต่อการส่งเสริมและพัฒนาร่องท่องเที่ยวให้ครบทุกด้าน ทำให้การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวไม่ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง

4.2. องค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหารมีพื้นที่ติดชายแดน ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวบางกิจกรรมต้องอาศัยกรอบความร่วมมือและข้อตกลงระหว่างประเทศ ที่นอกเหนือและเกินอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร

4.3. การขยายตัวของการท่องเที่ยวทำให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบประชาชนและเยาวชนขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น

แนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร

จากผลการศึกษาวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัด ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหารแล้ว สามารถนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1. การส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตามแนวนโยบายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร โดยสามารถกำหนดแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยว ดังนี้

1.1 สนับสนุนส่งเสริมและดำเนินโครงการ/กิจกรรมด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความต่อเนื่อง และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัด

1.2 ส่งเสริมและพัฒนาร่องท่องเที่ยวในภาพรวมให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดรวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน

1.3 ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

กลยุทธ์ที่ 2. การส่งเสริมการท่องเที่ยวให้สู่มาตรฐานสากล โดยมีแนวทางพัฒนา ได้แก่

2.1 สนับสนุนกิจกรรม/โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเกี่ยวกับส่วนราชการ และองค์กรต่างๆในเชิงบูรณาการร่วมกันให้สู่มาตรฐานสากล

2.2 สนับสนุนให้มีการจัดส่วนราชการภายในให้มีหน่วยรับผิดชอบด้านการท่องเที่ยวโดยตรง และสนับสนุนให้มีอิสระในการบริหารจัดการให้สู่มาตรฐานสากล

กลยุทธ์ที่ 3. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของประชาชน โดยมีแนวทางพัฒนา ได้แก่

3.1 ส่งเสริมให้ประชาชนและเยาวชนเกิดความตระหนักและรักษาไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น

3.2 ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีกิจกรรมการเรียนรู้ การสืบสานอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น เพื่อให้เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

ดังนั้น จากแนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหารตามกลยุทธ์ดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตามแผนนโยบายควรสนับสนุนให้เกิดความต่อเนื่องทั้งด้านการพัฒนาและโดยเฉพาะด้านงบประมาณ เพื่อให้การพัฒนาไปสู่มาตรฐาน สากล ตลอดจนการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนร่วมกันอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวให้คงอยู่สืบไป

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา พบว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหารได้ส่งเสริมการท่องเที่ยว ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว การบริการการท่องเที่ยว การตลาดและประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวทั้งทางประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น ด้านงบประมาณและด้านนโยบาย องค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหารมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและมาตรฐานของการบริการมีการกำหนด

ไว้ในแผนพัฒนาสามปี โดยมีการคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา และได้วิเคราะห์ศักยภาพในการส่งเสริมการท่องเที่ยวขององค์การส่วนจังหวัดมุกดาหาร แล้วสามารถนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหารเพื่อสู่มาตรฐานสากล

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยว ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร เพื่อให้เกิดประสิทธิผลมากที่สุดต่อองค์กรและท้องถิ่น โดยหากจะนำกลยุทธ์ดังกล่าวข้างต้นมาปรับใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัตินั้น สิ่งที่ต้องคำนึงถึงและเป็นปัจจัยหลักของความสำเร็จนั้น ประกอบด้วย ความต่อเนื่องในความยึดมั่นแนวคิดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวของผู้บริหารท้องถิ่น งบประมาณในภาพรวมขององค์กรในแต่ละปีงบประมาณ ความจำเป็นต้องดำเนินการอย่างทันทีและต่อเนื่อง ความเร่งด่วนในการดำเนินโครงการในแต่ละโครงการ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสอดคล้องและก้าวทันต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ ความคงสถานะและความต่อเนื่องในนโยบายการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวและการสนับสนุนงบประมาณ โครงการจากรัฐบาลกลาง ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นในการดำเนินโครงการความร่วมมือของประชาชนและผู้ประกอบการในพื้นที่ ความเห็นชอบและมติของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ความคุ้มค่าในการจัดทำโครงการ โดยอาจจะพิจารณาตัวชี้วัดความสำเร็จจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นก่อนและหลังการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ความเป็นที่รู้จักของประชาชนทั่วไปทั้งในและต่างประเทศ สภาพคล่องทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยวหลังการดำเนินโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหารควรดำเนินโครงการ/กิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นกรณีเร่งด่วน ดังนี้

องค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหารควรมีการปฏิรูปการประชาสัมพันธ์และระบบสารสนเทศด้านการท่องเที่ยว ควรดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงรุกให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหลังมีการเปิดใช้สะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 2 โดยส่งเสริมให้ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวและบริการดำเนินการพัฒนาปรับปรุงสถานที่ และการบริการให้ได้มาตรฐานเพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยว และจัดให้มีการบริการ

สาธารณะร่วมกันในการส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างหน่วยงานในพื้นที่ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวสู่มาตรฐานสากล

เอกสารอ้างอิง

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.(2547). ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวไทย.

กรุงเทพมหานคร: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

จักร ดิงสภักดิ์.(2551). กลยุทธ์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2553. จาก <http://guru.sanook.com>.

ไพฑูรย์ พงศบุตร.(2546).กลยุทธ์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2553. จาก <http://hs8jyx-strategy.blogspot.com>.

เสกสรรค์ ขวณิชย์ และคณะ .(2550). การมีส่วนร่วมและการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.

สุรจิตย์ จันทรสาขา.(2551). ประวัติเมืองมุกดาหาร. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา www.mukdahannews.Com/a-mukdahan.htm

สำนักงานจังหวัดมุกดาหาร.(2547). ประวัติและสภาพทั่วไปของจังหวัดมุกดาหาร. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.mukdahan.go.th>

องค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร.(2551). แผนพัฒนาสามปี (2552-2554).

เอกสารอัดสำเนา

องค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร.(2552).ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2552 และ 2553. เอกสารอัดสำเนา